

villige til i højere grad at kanalisere politiske initiativer fra den nationale politiske proces over i EPS-samarbejdet. For at give samarbejdet vægt må EPS's tyngdepunkt forskydes fra det politisk-deklaratoriske til det operative niveau. Som sikkerhedspolitisk forum vil EPS i højere grad skulle lægge vægten på udformningen af en »substantiel« politik, både indadtil i NATO og udadtil, over for f.eks. Østeuropa.

For det fjerde vil en betoning af det sikkerhedspolitiske påvirke EF's udvidelse med eventuelle nye medlemmer. Det har været en vis (men ikke afgørende) hæmsko for EPS's udvikling, at det også omfatter det neutrale Irland. Langt mere problematisk er det imidlertid at forestille sig optagelse af nye medlemmer (dvs. en udvidelse af EF i bredden) i en situation, hvor de 12's samarbejde samtidig udvides i dybden med fuld inddragelse af sikkerhedspolitikken. Et udvidet sikkerhedspolitisk samarbejde vil næppe skabe væsentlige problemer for f.eks. et norsk medlemskab, men til gengæld er det vanskeligt at se, hvorledes det kan forenes med optagelse af neutrale lande som Østrig og eventuelt Sverige. Det vil også kunne virke hæmmende for den nærmere tilknytning af andre lande såvel i Vesteuropa (Finland) og Østeuropa til det bredere EF-samarbejde. På dette punkt kan meget vigtige europæiske interesser meget vel komme til at stå over for hinanden og skabe et særdeles kompliceret dilemma. En løsning af dette dilemma synes at forudsætte en neddæmpning af den militære konfrontation i Europa i det hele taget.

En udvikling af EPS som den europæiske søjle i NATO forudsætter således holdningsændringer hos de nuværende medlemslande, både hos de lande, der hidtil har været skeptiske med hensyn til at give EPS en sikkerhedspolitisk dimension, og hos de lande, der af forskellige grunde ser WEU-samarbejdet som den mest egnede basis for en europæisk forsvarssøjle. Men også andre forudsætninger må opfyldes, f.eks. en amerikansk accept af EPS som grundlaget for en vesteuropæisk forsvarsidentitet.

Endelig synes mulighederne for en udbygning af og satsning på EPS at være bedst i tilfælde af en fortsat og uddybet europæisk afspænding, der vil kunne gøre det mere acceptabelt både for skeptiske medlemmer og for andre europæiske lande (hvad enten de er poten-

tielle EF-medlemmer eller ej), at EPS-samarbejdet får tilføjet en egentlig sikkerhedspolitisk dimension.

5. Den Vesteuropæiske Union (WEU)

Da den franske nationalforsamling i 1954 forkastede traktaten om det europæiske forsvarsfællesskab (EDC), bristede en ambitiøs plan om at samle Vesteuropa med udgangspunkt i et snævert udenrigspolitisk og sikkerhedspolitisk samarbejde, og dynamikken i integrationsbestrebelseerne blev i de følgende år forlagt til det økonomiske og sociale område (Romtraktaten 1957).

Tilbage stod problemet, hvorledes Forbundsrepublikken Tyskland kunne inddrages i forsvaret af Vesteuropa uden at udvikle sig til en trussel for sine naboer. Løsningen blev, at den i 1948 oprettede traktatororganisation Vestunionen (bestående af Storbritannien, Frankrig og Benelux-landene) blev udvidet med Forbundsrepublikken Tyskland og Italien, og at Forbundsrepublikken Tyskland samtidig blev pålagt en række begrænsninger på rustningsområdet, som den således udvidede organisation, der fik navnet »Den Vesteuropæiske Union« (WEU), skulle kontrollere.

Herigennem var et opslidende politisk problem blevet løst, og der var skabt en vesteuropæisk forsvarsalliance, der forpligtede medlemmerne til at komme til hjælp med deres fulde militære og anden styrke, hvis et af medlemslandene blev angrebet i Europa. Bistandsforpligtelsen er, i hvert fald formelt, mere omfattende end NATO's, der alene pålægger medlemslandene at tage sådanne skridt, som de anser for nødvendige, herunder anvendelse af væbnet magt. Det bør nævnes, at alliance-traktaten forudså optagelse af nye medlemmer i unionen og indeholder en artikel (XI) om dette punkt. Det fremgår af denne artikel, at et land ikke kan søge om optagelse i WEU, men at de nuværende medlemmer »efter aftale (kan) invitere en hvilken som helst anden stat til at tiltræde den foreliggende traktat på vilkår, der skal aftales mellem dem og den således inviterede stat«.

Den besluttende kompetence inden for WEU ligger i Ministerrådet bestående af medlemslandenes udenrigsministre, til hvilket er knyttet et »Permanent Råd«, der udgøres af medlemslandenes London-ambassadører. Det